

طرح درس

۱. عنوان درس: تاریخ علم باستان شناسی در جهان و ایران

۲. شماره درس: ۴۱۰۵۲۶۸

۳. تعریف

باستان شناسی علمی است که براساس شواهد فرهنگی به مطالعه گذشته انسان و بازسازی شیوه‌های زندگی انسان می پردازد و بر مطالعات جوامع گذشته و تغییرات آن جوامع از جهات مختلف طی دوران متمدنی متمرکز است. حتی مطالعات این رشته بر ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع کنونی تاثیر به سزایی دارد. باستان شناسی از آغاز تا حال حاضر روند طولانی را از سر گذرانده است و نوع نگرش و دیدگاه باستان شناسان در این حیطه دستخوش تغییرات و تحولات زیادی شده است. از دهه پنجاه میلادی به بعد تحولاتی چشمگیر در باستان شناسی ایران و جهان پدید آمد و با به کار گیری علوم مختلف باستان شناسی در کنار تحولات صورت گرفته در اندیشه ها و دیدگاه های نظری و همچنین روش ها و تکنیک های عملی پای به دوران جدید و مهمی گذاشت. روند شکل گیری علم باستان شناسی در ایران نیز از ورود شرق شناسان به این سرزمین آغاز و به صورت عملی در نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی آغاز می شود که سیر تحولات آن و مهمترین دستاوردهای آن هم به لحاظ فعالیت های میدانی، کاربرد علوم میان رشته‌ای و هم چارچوب‌های نظری مورد توجه است.

۴. منابع

- بان، پل، ۱۳۹۳، باستان شناسی، ترجمه کامیار عبدی، تهران: ماهی.
- بان، پل، ۱۳۹۵، تاریخ مصور باستان شناسی، ترجمه زهرا باستی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- حسن زاده، میری و سیما میری، ۱۳۹۱، مجموعه مقالات همایش ۸۰ سال باستان شناسی ایران، تهران: پازینه .
- گرین، کوین، ۱۳۸۳، مقدمه ای بر باستان شناسی، ترجمه فرهنگ خادمی ندوشن و فروزنده جعفرزاده پور، تهران: دانشگاه تربیت مدرس
- معصومی، غالمرضا، ۱۳۸۳، تاریخچه علم باستان شناسی، تهران: سمت
- ملک شه میرزادی، صادق، ۱۳۷۵، مجموعه دروس باستان شناسی پیش از تاریخ ایران، بین النهرین و مصر، تهران: مارلیک.
- نگهبان، عزت هلا، ۱۳۷۳، پنجاه سال باستان شناسی ایران، تهران: سازمان میراث فرهنگی
- واندنبرگ، لویی، باستان شناسی ایران باستان، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- Christenson, A. L. (1989), *Tracing Archaeology's Past: The Historiography of Archaeology*. Southern Illinois University Press,
- Fagan, B. (2018), *A Little History of Archaeology*, Yale University Press.
- Trigger, Bruce G. (2006), *A History of Archaeological Thought: Second Edition*. New York: Cambridge University Press
- William H. Stiebing, Jr. (1993), *Uncovering the Past: A History of Archaeology*. Oxford: Oxford University Press.
- نکته مهم: در تدریس هر مبحث مقالات و کتاب‌های دیگر به دانشجویان معرفی می‌شوند که به دلیل حجم فراوان در اینجا عنوان آنها ذکر نشده‌اند.

۵. اهداف

هدف از این درس آشنایی دانشجویان مقطع کارشناسی با روند شکل گیری باستان شناسی از دوره عتیفه جویی تا باستان شناسی علمی است. بررسی مهمترین تحولات و دستاوردهای تاثیرگذار بر باستان شناسی و همچنین مهمترین اکتشافات و سیر رو به رشد باستان شناسی در جهان و ایران از اهداف دیگر این درس است.

۶. تعهدات دانشجوی

دانشجو وظیفه دارد که مطابق قوانین آموزشی (زمان شروع و پایان کلاس و تعداد غیبت‌های مجاز) در کلاس درس حاضر شده و ضمن گوش دادن به مباحث درسی در بحث‌های علمی شرکت فعال داشته باشد. همچنین انجام پروژه پژوهشی در پایان ترم به صورت مکتوب و ارائه آن به صورت پاورپوینت از وظایف دانشجوی در این درس است.

۷. پیش نیازها*

این دس نیازی به پیش نیاز ندارد

۸. شیوه محاسبه نمره

مشارکت در کلاس: ۲ نمره

انجام تحقیق اختیاری: ۳ نمره

امتحان پایان ترم به صورت کتبی: ۱۸ نمره

نکته اول: کار تحقیقی با تأیید استاد انتخاب می شود.

نکته دوم: ارائه مطالب به شکل شفاهی در کلاس و در حضور سایر دانشجویان انجام می‌گیرد و هدف از آن بالا بردن مهارت-

های دانشجویان و تعامل و فعالیت بیشتر آنان در کلاس و تمرین مهارت‌های ارتباط جمعی و یادگیری بیشتر است.

نکته سوم: دانشجویان عزیز در خصوص ارائه تحقیق بایستی اصول اولیه تحقیق (راه ها و کانال‌های دستیابی به اطلاعات

همچون جستجوی در کتابخانه، سایت‌های مورد نظر برای تحقیق و ...) - مدنظر داشته و بر اساس زمان بندی توافقی بین

استاد و دانشجو در موعد مقرر به ارائه شفاهی در کلاس بپردازند و فایل کامل پژوهش را از طریق ایمیل جهت ارزیابی نهایی به

استاد تحویل دهند. هدف از این کار یادگیری اصول اولیه و ابتدایی تحقیق و تمرین آن است.

نکته چهارم : مدت زمان ارائه هر دانشجو در کلاس ۱۵ دقیقه می باشد.

مژگان خانمرادی

استاد درس

تقویم آموزشی درس تاریخ علم باستان شناسی در جهان و ایران

عنوان بحث	هفته/جلسه
آشنایی با کلیات ، تعریف مفاهیم و اصطلاحات مهم	اول
شکل گیری باستان شناسی در بین النهرین و مهمترین اکتشافات و دستاوردها	دوم
شکل گیری باستان شناسی در یونان و مهمترین اکتشافات و دستاوردها	سوم
شکل گیری باستان شناسی در مصر و مهمترین اکتشافات و دستاوردها	چهارم
تاریخچه باستان شناسی در اروپا	پنجم
کاربرد علوم میان رشته ای در باستان شناسی و مهمترین دستاوردهای آن در جهان	ششم
جهانگردان اروپایی زمینه ساز مطالعات ایران شناسی و باستان شناسی	هفتم
آغاز فعالیت های باستان شناسی در ایران توسط فرانسویان و بررسی فعالیت های آنان تا سال ۱۳۵۷	هشتم
فعالیت باستان شناسان آلمانی در ایران	نهم
شکل گیری نهادهای اداری و آموزشی مرتبط با باستان شناسی در ایران	دهم
ورود باستان شناسان ایرانی به عرصه فعالیت های باستان شناسی	یازدهم
قوانین میراث فرهنگی در ایران	دوازدهم
باستان شناسی ایران پس از انقلاب اسلامی ایران	سیزدهم
کاوش های مشترک و فعالیت های نجات بخشی در ایران	چهاردهم
کاربرد علوم میان رشته ای در ایران و دستاوردهای آن	پانزدهم
جمع بندی نهایی و رفع اشکال	شانزدهم